

I. SIMIONESCU

MIROSLAVA

Pe muchia dealului de lângă Galata, dominînd valea largă a Bahluiului, se ițește dintre arbori o clădire frumoasă, curată, albă. E curtea de la Miroslava. Ca mai toate clădirile vechi din Iași ori împrejurimile lui ademenitoare, și de ea se leagă amintiri însemnate pentru cultura noastră din trecut. Aice, la Miroslava, la vechile curți, pe la începutul veacului al 19-lea a funcționat un „pansion de tineri nobili” sub conducerea a trei francezi: „Leneur, Șefnio și Bagar”, cum iscălesc prospectul scris în românește. În acest pansion, se învățau mai ales limbile franțuzească, grecească și nemțească, „cu gramaticeste regulile precum și deosebitele lor stiluri”; „la examenul de vară se va face împărțirea răsplătitoare de premii care se va face cu putiincioasă pompă”. Ideea n-a fost rea. Miroslava era loc minunat pentru o școală, în care să învețe mai ales tinerii nobili.

După ce urci coasta rîpoasă de sub Galata ori drumul mai tăragănat, pe lângă „crucea lui Ferent”, se desfășoară ochiului una din cele mai molcomitoare priveliști din împrejurimile Iașului. Valuri largi de dealuri joase vin unul după altul. Cît poți zări, nici un sat pe spinarea lor. „Valea adîncă” își merită numele. Casele sînt ascunse într-o văiugă lungă și numai livezile din dosul lor se urcă mai sus. Încolo ogoare și iar ogoare, cu coloritul variat în diferitele vremuri ale anului, ori vii, din care nu au rămas, la multe, acum, decît împrejmuirea lor de odinioară, arătată prin nuci bătrîni, tufoși, umbroși. Cadrul colnicelor joase îl formează dealurile înalte ce încep din Repedea, cu dunga albă de sub geana pădurii de pe vîrf, continuîndu-se prin Bîrnova, cu pata luminată de năsip, din umbra codrilor, apoi cu dealurile de la Voinești, Mogoșești și celelalte. După zi și lună, lumina soarelui le dă o îmbrăcăminte alta, cînd albastră sinilie, cînd încenușată de ceața zădufului, cînd cu verdele puțin șters al pădurilor ce le acopăr. Ca un pinten se desprinde culmea Cetățuiei, terminată prin piscul rupt, pe vîrfurile cărui se înalță Mănăstirea cu turnurile ascuțite; mai spre sud, la adăpostul malului, Mănăstirea Hlincea, zidită de Vasile Lupu în 1600, împrejmuită în parte încă de zidurile vechi, a rămas neatinsă de schimonosirea restaurărilor moderne,

păstrînd în lăuntru pictura primitivă.

O alee de tei, în plină vigoare, duce de la drumul mare către Castelul de la Miroslava.

În acest mediu liniștit, cu orizont larg, cu aer curat, era așezat *pansionul* celor trei franțuzi.

Aici avea să petreacă M. Kogălniceanu trei ani din copilăria lui, avînd drept tovarăși de învățătură și alte vîrstare nobile, printre care pe fiul mai mare, Grigore, al Vistierului Mihai Sturdza, domnitorul de mai tîrziu al Moldovei. Aice, ca și în Franța, Kogălniceanu era sîrguitor, luînd premiu în fiecare an.

Mai tîrziu, Miroslava intră în stăpînirea lui Alexandru Mavrocordat. Casele vechi fură restaurate, luînd naștere palatul de azi, simplu dar luminos, cu balconul larg; din el, peste vîrfurile castanilor în deplină desfășurare, podoaba parcului îngrijit odinioară, privirea cuprinde întinsoarea caselor din Iași, ca și netedul fund al văii Bahluiului. Boierul de viță domnească își ducea aice viața, retras între belșugul pămîntului rodnic de pe coama dealurilor înconjurătoare și panorama liniștitoare a fostului scaun domnesc.

Adîncă mulțumire ce o procură natura celui ce o cunoaște și o iubește, ca și o bibliotecă aleasă, în bună parte științifică, ajungeau să umple ceasurile libere ale boierului cult, pentru ca să nu se scoboare decît rar în orașul lui drag.

Era ușor de recunoscut prin înfățișarea mîndră, demnă, prin figura frumoasă, blajină, dar cu privirea hotărîită, călcînd apăsător, vioi chiar cînd părul de pe cap era mai mult decît încăruntit. Rămăsese unul din puținii credincioși ai Iașului de altă dată, părăsit de toți de îndată ce forfota Capitalei de odinioară se transformase în liniștea orașului provincial. Și astăzi se mai păstrează urmele vieții intense, restrînse în jurul clădirii în care-și duce viața demnul reprezentant al unor vremi apuse. Din urgia războiului, de pe urma căruia Iașul a suferit atîtea, ca și cînd ar fi fost în zona de luptă, au mai rămas pereții serelor unde creșteau flori alese, colonadele de piatră ce împrejmuiu bazinul de apă etc.

Castelul urmașului de domn și-a schimbat azi menirea. Salonul spațios, cu ușile înalte, deasupra cărora se văd încă blazoanele familiei domnești, este

azi dormitorul orfanilor de război. În locuința de odinioară a nobililor de viță, capătă educațiunea vlăstarele celor înnobilați pe câmpul de luptă, unde și-au dat viața. Ca și vestitul palat al lui Vogoridi și Conachi de la Țigănești, lângă Tecuci, și în palatul Mavrocordaților azi sînt adăpostiți pentru pregătire spre o viață mai omenească urmașii celor care pe vremuri erau socotiți mai mult ca sclavi. Dreptatea aici, la Miroslava, a fost voită. D-na Olga Sturdza, moștenitoarea însușirilor alese părintești, a dăruit castelul de care e legată amintirea copilăriei sale pentru o școală de agricultură a orfanilor de război. Gestul e nobil, ca și originea, ca și purtarea de la război încoace. În loc să trăiască liniștită la adăpostul nevoilor îndurate de toată lumea, la Dieppe, pe malul Mării, ori în Parisul ademenitor pentru toți îmbogățiii, D-na Olga Sturdza, cu hotărîrea moștenită de la părintele ei, dar și cu duiosia femeii, și-a pus energia și destoinicia de care a dat dovadă în serviciul alinării suferințelor celor rămași fără părinți.

Soarta aduce deseori întâlniri bizare. Prin livada cît un rediu ori pe pajiștea parcului englezesc unde se juca băiatul Mihalache ajuns, mai tîrziu, unul din pușinii sinceri și tenaci apărători ai țărănimii, joacă azi oina copiii aceluia căroră el le-a dat începutul vieții libere.

În gospodăria boierească a lui Mavrocordat, stăpînul atîtor suflete, gospodăresc acum pentru învățătură acei pe care îi așteaptă o viață de deplină libertate asupra pămîntului și muncii lor. Fiica mîndrului castelan, viță de domn, a devenit îngrijitoarea sufletească, ocrotirea inimoasă a orfanilor, care au scăpat de viața de chin ce o duc mai toți orfanii, avînd aice, la Miroslava, ca și în alte multe locuri, tot ce le trebuie ca să devie oameni folositori țării. I-am văzut adeseori. Fiind de origini deosebite, din ținuturi diferite, mulți din ei cu priviri istețe și fețe luminoase, își dau seama de cum se împlinesc o datorie ce avem cu toții pentru ei.

Nu poate fi o mai adîncă mulțumire sufletească pentru fiică decît atunci cînd, în biserica părintească, unde, într-un sarcofag de marmoră, se odihnesc de veci rămășițele stăpînului de odinioară, corul orfanilor intonează pios *Veșnica Pomenire* pentru cei morți – părinți nobili prin moarte, ca și binefăcători de neam – ori *Mulți ani trăiască* pentru cei care, ajungînd vremurile înălțătoare de dreptate socială, le-au înțeles, îngrijind cu dragoste de mamă pe urmașii răscolitorilor de brazdă, adunătorilor de comori moștenite de alții.

(Din „Almanahul Orfanilor de război” pe anul 1922, [Iași], p. 53-55).

ORFELINATUL AGRICOL „OLGA M. STURDZA”
COMUNA MIROSLAVA-IAȘI

Inițiat în Iunie 1918
Imobil și pământ (18 ha., grăd'nă, livadă, vie, etc.)
Donate de Pr. Olga M. Sturdza și 100 ha. pământ arabil cumpărat.
Intreține 80 orfani. Curs primar și elementar de agricultură.

ORFELINATUL „OLGA M. STURDZA”
COMUNA MIROSLAVA-IAȘI

Orfanii la biserica orfelinatului.